

Debreceni Ítéltábla

Mf.I.50.081/2021/9.

A Debreceni Ítéltábla a Felperes (cím1) felperesnek – a Dr. Kiséry Zoltán ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Kiséry Ügyvédi Iroda cím2., eljáró ügyvéd:) által képviselt alperes (cím3) alperes elleni munkáltató egészségsértése miatti kárfelelőssége iránti perében Nyíregyházi Törvényszék 3.M.70.026/2020/33. szám alatti ítélete ellen a felperes által 35. sorszám alatt benyújtott és 38., 39. számok alatt kiegészített, valamint az alperes által 37. sorszám alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperes által fizetendő sérelemdíj tőkeösszegét 800 000 (nyolcszázezer) forintra leszállítja. Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 80 000 (nyolcvanezer) forint elsőfokú perköltséget. Az alperes által a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felhívására megfizetendő illeték összegét 48 600 (negyvennyolcezer-hatszáz) forintra, a Nyíregyházi Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására megfizetendő előlegezett költség összegét 21 506 (huszonegyezer-ötszázhat) forintra leszállítja, az állam terhén maradó illeték összegét 131 400 (százharmincegyezer-négyszáz) forintban, az állam által előlegezett költség összegét 58 144 (ötvennyolcezer-száznegyvennégy) forintban állapítja meg. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 10 000 (tízezer) forint perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására fizessen meg 63 600 (hatvanháromezer-hatszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az alperesi fellebbezéssel felmerült 56 400 (ötvenhatezer-négyszáz) forint, és a felperesi fellebbezéssel felmerült 120 000 (százhuszezer) forint illeték az állam terhén marad.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes tehergépkocsi-vezetőként állt alkalmazásban az alperesnél 2018. január 22. napjától. Munkaköri leírása szerint munkáját a szakmai, a KRESZ előírásai, gépjárműkezelési és kapcsolódó használati utasítások, valamint közvetlen vezetőjének munkavégzéssel kapcsolatban kiadott utasítása alapján volt köteles végezni.

[2] A felperes 2018. május 29. napján az alperestől kapott fuvarfeladat teljesítése során az ausztriai Graz mellett található Plabutsch-alagútban haladva hangos pukkanást észlelt. Telefonon felhívta az alperes törvényes képviselőjét, és tájékoztatta, hogy véleménye szerint defektet kaphatott, majd az alagútból kiérve azonnal leállt az autópálya leállósávjában. A gépjárművet körbejárva rendellenességet nem tapasztalt. Amikor visszaszállni készült a vezetőfülkébe, az autópályán mellette elhaladó személygépkocsi visszapillantó tükre a bal alkarpát elsodorta, a személygépjármű megállás nélkül továbbhajtott. A felperes a balesetről telefonon értesítette a munkáltatót; rendőrt, mentőt nem hívott. A felperes a fuvarfeladatot tovább teljesítve előbb Olaszországba, majd Németországba ment, 2018. június 2. napján Hofban részesült orvosi ellátásban, ahol bal felső végtagjának ulna törését véleményezték, a karját begipszelték.

[3] Az alperes 2018. június 3. napján hazahozta a felperest, akit az ezt követő napon vettek fel a Felső-Szabolcsi Kórház Traumatológiai Osztályára, ahol 2018. június 7. napjáig részesült ellátásban. 2018. június 5. napján megműtötték, melynek során a bal singcsont törése miatt lemezes osteosynthesist készítettek. Ekkor 2018. június 24. napjára kontrollvizsgálatot írtak elő, azonban a felperes kontroll vizsgálaton csak 2018. szeptember 28. napján jelent meg. Ekkor a csukló, a IV-es, és V-ös ujj mozgásbeszűkülését, illetve a IV-es, V-ös ujj érzészavarát állapították meg, és rögzítették, hogy a felperes nem járt gyógytornára.

[4] A felperest 2018. november 16. napján vették fel ismét a Felső-Szabolcsi Kórház Traumatológiai Osztályára, ahol a 2018. november 19-ig tartó ellátása során megállapították, hogy a törése átépült, gyógyult, a fémkivétel mellett neurolysisst végeztek.

[5] A felperes részére 2018. november 29. és 2019. június 24. napjain fizioterápiás részlegen szelektív ingeráram kezelést írtak ki, a felperes ezen kezelésen 2018. november 30. és december 12., valamint 2019. június 24. és augusztus 8. között megjelent.

[6] 2019. október 24. napján végzett kontroll vizsgálaton megállapították, hogy a felperes esetében a bal alkart érintően az ökölképzés teljes, IV-es ujj MO ízületben 20 fok, az V-ös ujjban 60 fokos extensios elmaradás, szorító erő csökkent.

[7] A felperes balesettel összefüggő munkaképesség-csökkenése 12%, össz-szervezeti egészségkárosodása 6%, amely 2019. május 29. napjától véleményezhető. Állapota véglegesnek tekinthető, abban javulás nem várható. A baleset következtében a felperes életvitele enyhe fokban nehezedett el, a mindennapokban, illetve a kamionsofőri munkakört illetően akként változott meg, hogy olyan munka elvégzésére, amihez a bal kéz teljes ereje szükséges, nem képes, vagy ereje különös megfeszítésével képes, mivel a bal kéznek IV-es és V-ös ujjja mozgásában korlátozott, érzékkieséssel jellemezhető. Így áru rakodásban, nehéz raklap rakodásban, súlyemelésben tevékenysége korlátozott lehet.

[8] A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala ... ügyiratszámú határozatával a felperes balesetét üzemi balesetnek ismerte el.

[9] A felperes a balesetét követően tovább dolgozott az alperesnél és teljesített fuvarfeladatokat, majd 2018. december 21. napján felmondással megszüntette munkaviszonyát. Ezt követően több fuvarozási vállaltnál is kamionsofőrként állt alkalmazásban, jelenleg szintén kamionsofőr.

[10] A felperes keresetében kérte kötelezni az alperest 3 000 000 forint sérelemdíj és annak 2018. május 29. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban Mt.) 166. és 167. §-ai alapján. Állította, hogy az alperesi törvényes képviselő utasította arra, hogy a legelső helyen álljon meg és vizsgálja át a járművet. A baleset után azonnal hívta az alperest, akinek utasítására folytatta a fuvarfeladatát és vezetett tovább, mely idő alatt folyamatosan romlott kezének az állapota. Álláspontja szerint indokolt volt a leállásában történő megállása, mivel meg kellett győződnie arról, hogy van-e defekt a kamionon, hiszen a defektes kerék balesetet okozhat. Arra hivatkozott, hogy a baleset következtében életvitele elnehezült, nem tudja ellátni a

nehezebb házi, illetve fizikai munkákat. Továbbra is tud kamiont vezetni, azonban a fuvarfeladat teljesítéséhez kapcsolódóan a rakomány rögzítését nem tudja elvégezni.

[11] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontjára alapítottnak a felelősség alóli mentesülésére hivatkozott, mert álláspontja szerint a felperes sérülése kizárólag a saját elháríthatatlan magatartására vezethető vissza. Állítása szerint arra utasította a felperest, hogy a legközelebbi benzinkúton, vagy biztonságos parkolóban álljon meg, és ott vizsgálja meg a szerelvény állapotát. A felperes a munkáltatói utasítással és a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban KRESZ) rendelkezéseivel ellentétesen állt meg a leállósávban, és járta körbe a járművet. A járműszerelvény nem volt továbbhaladásra képtelen állapotban, a felperes ekként munkaviszonyra vonatkozó szabályt segeget. Vitatta, hogy a fuvarfeladat befejezésére utasította volna a felperest. Állította, hogy a felperes megsértette az Mt. 6. § (1), (2) bekezdéseiben foglalt tájékoztatási és együttműködési kötelezettségét, valamint a 8. § (1) bekezdését, amikor félretájékoztatta a sérülésével kapcsolatosan. Hivatkozott arra is, hogy a felperes nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének: vétkesen késlekedett az orvosi segítség igénybevételével, gyógykezelése során nem tartotta be a szakorvosi utasításokat. Vitatta a sérelemdíj mértékét is.

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest 1 500 000 forint sérelemdíj és ennek 2018. május 29. napjától járó kamata megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felek maguk viselik a saját perköltségüket; kötelezte az alperest 90 000 forint kereseti illeték és 39 825 forint állam által előlegezett költség megfizetésére.

[13] Megállapította, hogy a felperes eredményesen bizonyította az Mt. 166. § (1) bekezdésében írt tényállási elemek megvalósulását: őt a munkaviszonyával ok-okozati összefüggésben kár érte.

[14] Az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja szerint a munkáltató csak akkor mentesül a kártérítési felelősség alól, ha a kárt kizárólag a munkavállaló magatartása okozta és az a munkáltató részéről elháríthatatlan volt, melyet az alperes nem tudott a perben bizonyítani. A felperes nem járt el utasításellenesen és nem sértett KRESZ szabályt, mivel a munkavédelemről szóló törvény 60. § (1) bekezdés a) pontja szerint kötelezettsége volt meggyőződni a rendelkezésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról. A felperes eljárása megfelelt KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjában és 56. § (1) bekezdésében írtaknak, mivel a durranás alapján alapos okkal feltételezhette, hogy defektet kapott, indokoltan állt meg az autópálya leállósávjában annak ellenőrzése érdekében. Köztudomású tényként vette figyelembe, hogy a defektes kerékkel történő közlekedés balesetet okozhat, veszélyeztetheti a személy- és vagyonbiztonságot. Mivel a baleset bekövetkezésének közvetlen oka nem volt megállapítható, nem vonható le következtetés arra, hogy a baleset kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása miatt következett be (EBH2019.M.13.), ezért megállapította a munkáltató kártérítési felelősségét.

[15] A felperes egészségkárosodásának, munkaképesség csökkenésének a mértékét az aggálytalan igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján határozta meg. Mivel a szakvélemény szerint kevésbé valószínű az orvos igénybevétele során mutatkozó felperesi késlekedés állapotrosszabbító hatása és maradandó fogyatékoság a maximális rehabilitáció mellett is előfordulhat, nem találta bizonyítottnak a felperes kárenyhítési kötelezettségének megsértését. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Ptk.) 2:52. § (3) bekezdésére is tekintettel a felperesi munkaképesség csökkenéssel, egészségkárosodással és a felperes életvitelének enyhe elnehezülésével arányban állóan a felperest ért nem vagyoni sérelem kompenzálására 1 500 000 forint sérelemdíjat tartott megfelelőnek.

[16] A felperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatásával kérte az alperes által fizetendő sérelemdíj összegét 3 000 000 forintra felemleni, mivel a megítélt összeg nem áll arányban az elszenvedett sérelemmel. Hivatkozott arra, hogy 12% maradandó károsodást szenvedett, havi gyógyszerköltsége 6000 - 8000 forint, nagyobb fizikai munkához napszámot kell igénybe vennie, ötször váltott munkahelyet, jelenlegi jövedelme 80 000 forinttal kevesebb, munkakörét csak jelentős többlet energia befektetésével képes ellátni. Állította, hogy életvitelbe beszűkült, a ház körüli, nagyobb erőfeszítést igénylő munkákat (favágás, hótakarítás, gyümölcsfák gondozása,) nem tudja elvégezni, de egy nagyobb bevásárlásra sem képes, mert súlyt nem tud emelni. Kiemelte, hogy a baleset pszichésen is megviselte; feszültebb, türelmetlenebb.

[17] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűtlenül értékelve helytelen következtetésre jutott, nem értékelte kellően a felperes ellentmondó és életszerűtlen nyilatkozatait. Habár elfogadta az alperes érvelését, mely szerint a felperes köteles volt betartani a KRESZ előírásait, emellett köztudomású tényként vette figyelembe, hogy a defektes kerékkel történő közlekedés balesetet okozhat, de helytelenül következtetett arra, hogy a pukkanás miatt a felperes indokoltan állt meg a leállósávban. A járműszerelvény nem volt képtelen a haladásra, a szerelvény nem rázott, a közelben volt hely biztonságos megállásra. Köztudomású tényként állította, hogy a defekt esetén a szerelvény rázkódása érzékelhető. A felperes az általa előadottakat nem tudta bizonyítani. Jelen perben az EBH2019.M.13. szám alatti elvi döntés nem alkalmazható, mivel maga a felperes lehetetlenítette el a baleset körülményeinek tisztázását azzal, hogy nem kért hatósági intézkedést, és azt is lehetlenné tette, hogy azt a munkáltató kezdeményezze. Érvelése szerint a felperes által a baleset körülményeire vonatkozóan előadottak életszerűtlenek. Kiemelte, hogy a perben tanúvallomással bizonyította a konkrét munkáltatói utasításokat, amelyeket a felperes megszegett. A megítélt sérelemdíj összegét eltúlzottnak tartotta, e körben továbbra is hivatkozott a felperes vétkes közrehatására és kárenyhítési kötelezettségének megsértésére.

[18] Eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban Pp.) 214. § (2) bekezdésének megsértésével a per érdemi

szakaszában tett felperesi perfelvételi nyilatkozatokat, a 2018. augusztus 18. napján kelt irat mellékleteként csatolt okiratokat az elsőfokú bíróság figyelembe vette az érdemi döntés meghozatalakor.

[19] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az alperes által vitatott körben, az alperes fellebbezési ellenkérelmében a felperes által támadott körben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[20] A felperes fellebbezése megalapozatlan, az alperes fellebbezése részben megalapozott.

[21] Egyetértett az ítéltábla az alperes fellebbezésében kifejtettekkel abban, hogy a felperes által 2020. augusztus 18. napján érkezett okirati bizonyítékok nem voltak figyelembe vehetőek.

[22] A Pp. 183. § (1) bekezdése szerint a perfelvételi szakasz célja a jogvita kereteinek meghatározása, a felek a perfelvétel lezártáig perfelvételi nyilatkozataikat a törvény keretei között szabadon változtathatják meg, így újabb bizonyítékokat csatolhatnak és új bizonyítási indítványokat terjeszthetnek elő. A perfelvétel lezárását követően azonban perfelvételi nyilatkozat a Pp. 214. § (2) bekezdése szerint csak a törvényben meghatározott esetben változtatható meg, utólagos bizonyításra csak a Pp. 220. § szerint van lehetőség. Az elsőfokú bíróság 2020. március 11. napján közölt 10.M.195/2019/11. szám alatti végzésével a perfelvételt lezárta, a felperes az alperes által sérelmezett okiratokat csak ezt követően terjesztette elő, és nem igazolta a Pp. 220. § (1) bekezdés a) - e) pontjaiban meghatározott feltételek fennállását, ezért ezen bizonyítékokat a 220. § (7) bekezdése szerint a bíróságnak figyelmen kívül kellett hagynia.

[23] A tanúbizonyításra vonatkozó indítvány a Pp. 183. § (1) bekezdése szerinti perfelvételi nyilatkozat, ekként a korábban meghallgatni nem indítványozott tanú5 vonatkozásában a tanú meghallgatására az eljárás érdemi szakaszában nem volt lehetőség, ugyanakkor a becsatolt az írásbeli tanúvallomása a közvetlenség elvének sérelme miatt is kirekesztendő a bizonyítékok közül (EBH2013.M.4.). Hasonlóképpen nem volt figyelembe vehető bizonyítékként a perfelvétel lezárása előtt ugyan meghallgatni indítványozott tanú1 írásban tett vallomása sem. A Pp. 287. § és 292. § rendelkezéseiből is következően a tanúbizonyításra tárgyaláson kerülhet sor, a tanú előadása az eljárási garanciák betartása (hamis tanúzás következményeire történő figyelmeztetés, a tanú azonosítása és a felekkel való kapcsolatának tisztázása, a felek kérdésfeltevési jogának biztosítása) mellett válik bizonyítékká. Az írásban benyújtott előadások így bizonyítékként még a Pp. 220. § (1)-(2) bekezdésének megfelelő benyújtásuk esetén sem lettek volna figyelembe vehetőek, az ítéltábla ezért mellőzi az elsőfokú ítéletből az ezekre történő utalást (elsőfokú ítélet [58] bekezdés).

[24] A 2018. augusztus 18. napján kelt előkészítő irat mellékleteként csatolt egyes okirati bizonyítékok mindezek ellenére a per eldöntése során is értéklehetőek voltak. A felperes által ekkor csatolt két szállítási megbízást, munkabaleseti jegyzőkönyvet és ahhoz kapcsolt írásbeli nyilatkozatot az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését követően, a Pp. 220. § (1) bekezdés d) pontjának megfelelően az alperes is csatolta (3.M.70.026/2020/29.), míg az ambuláns lapokat az ítéltábla Pp. 370. § (4) bekezdése alapján alkalmazott a 369. § (4) bekezdése szerinti anyagi pervezetését követően az alperes által a 373. § (5) bekezdése szerint előterjesztett bizonyítási indítványra beszerezte és a per anyagává tette, így ezeket az ítéltábla is értékelte.

[25] Az ítéltábla az elsőfokú bíróságtól eltérő anyagi jogi álláspontjának következményeként az az elsőfokú bíróság által végzett anyagi pervezetéssel nem értett egyet, a felek nyilatkozatai alapján a Pp. 369. § (4) bekezdése szerint eljárva elvégezte az álláspontja szerint helyes anyagi pervezetést (Mf.I.50.081/2021/6. szám alatti jegyzőkönyv), és tájékoztatta a feleket arról, hogy az általuk hivatkozott KRESZ a baleset helyszínére tekintettel (Ausztria) nem irányadó [Pp. 237. § (3) bekezdés a) pont]. Mivel észlelte, hogy az alperes e körben bizonyítást nem indítványozott, tájékoztatta a feleket arról, hogy az alperes köteles bizonyítani a felperesi kárenyhítési kötelezettség elmulasztását [Pp. 237. § (2) bekezdése], továbbá arról is, hogy a felperes tényállításai a perben ellentmondásosak. A felperes az anyagi pervezetésre vonatkozó nyilatkozatait megtette, az alperes által a felperesi kárenyhítési kötelezettség elmulasztása körében a Pp. 373. § (5) bekezdés szerint előterjesztett utólagos bizonyítást az ítéltábla lefolytatta, az alperes egyéb nyilatkozatot nem tett, az ítéltábla a Pp. 384. § (2) bekezdés aa) és ab) bekezdése szerint az ügy érdemében döntött.

[26] Az utólagos bizonyítás alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal egészíti ki, hogy a Felső-Szabolcsi Kórház Traumatológiai járóbeteg szakellátása során 2018. április 14. napján kelt ambuláns lap tanúsága szerint a felperes számára kamillázást és tornát, míg 2018. július 26. napján fürdőt és tornát, majd 2018. november 29. napján selektív ingeráram kezelést javasoltak terápiaként. A felperes gyógytornára nem járt.

[27] Az elsőfokú bíróság a baleset bekövetkezése és a felperes orvosi kezelése, valamint a balesetből eredően a felperest ért károsodás körében a tényállást helytállóan állapította meg. A baleset bekövetkezését, annak a felperes által előadott módját és körülményeit az alperes érdemi ellenkérelmében, illetve a perfelvételi tárgyaláson nem tette vitássá, a felperes által előadottakból vitatott tényállításként csupán a munkáltatói utasítások tartalmát jelölte meg (10.M.195/2019/5. alatti érdemi ellenkérelem 3. pont). Nem tette ekként vitássá, hogy a felperes sérülése munkaviszonyával összefüggésben keletkezett, csupán a 2021. június 24. napján kelt előkészítő iratban vitatta a baleset felperes által előadottak szerinti bekövetkezését. A per érdemi szakaszában ugyanakkor az alperes tényállítását csak a Pp. 214. § (3) bekezdésében meghatározott esetben, míg ellenkérelmét csak a Pp. 216. § által meghatározott feltételek mellett változtathatta meg.

[28] Habár a felperes 2018. május 27. napján kelt meghallgatási jegyzőkönyve, a járműszerelvény gps adatai, a felperes munkaidő jelentései értelemszerűen már perfelvétel lezárása előtt is a rendelkezésére álltak, a baleset körülményeire vonatkozó felperesi előadást nem vitatta, arra az eljárás ezen szakaszában, illetőleg a fellebbezésben már nem volt lehetősége.

[29] Ahogyan az elsőfokú bíróság is kifejtette, a per eldöntése szempontjából nem bírt jelentőséggel, hogy a felperes pontosan milyen sebességgel haladt az alagútban, a sebességét miként csökkentette, vagy a pukkanást észlelve pontosan hány kilométert tett meg az alagútban. Ezen körülményektől függetlenül a baleset a felperest munkavégzése közben, a munkaviszonyával okozati összefüggésben következett be, melyre tekintettel az alperes kártérítési felelősségének Mt. 166. § (1) bekezdése szerinti feltételei fennállnak.

[30] Az elsőfokú bíróság azt is helytállóan rögzítette, hogy a perben az alperesnek kellett bizonyítania azt, hogy a kárt kizárólagosan a felperes elháríthatatlan magatartása okozta. Az alperes fellebbezésében a felperes elháríthatatlan magatartását két irányban állította: részben hivatkozott arra, hogy a felperes indokolatlanul és kifejezett munkáltatói utasítás ellenére szabálytalan helyen állt meg; emellett állította, hogy a baleset bekövetkezéséről kizárólag a helyszín elhagyását követően értesítette a munkáltatót, így elzárva a hatóságok értesítésétől és a baleset körülményeinek felderítésétől. Az alperes ugyanakkor az elsőfokú eljárásban ez utóbbira nem hivatkozott, a fellebbezését a Pp. 373. § (1) bekezdése szerint erre jogszerűen már nem alapíthatta.

[31] Az alperes az elsőfokú eljárás során és fellebbezésében is fenntartott jogi érvelés szerint a felperes a KRESZ szabályait megszegve állította meg és ellenőrizte a leállósávban a járműszerelvényt. A KRESZ annak 1. § (1) bekezdése szerint ugyanakkor a Magyarország területén lévő közutakon és közforgalom elől el nem zárt magánutakon folyó közlekedést szabályozza; mivel a baleset Ausztriában történt, annak rendelkezései nem alkalmazhatóak. Az ítéltábla erre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletének a KRESZ értelmezésére vonatkozó [55] bekezdését mellőzi az ítéletből.

[32] Az ítéltábla anyagi pervezetés körében tájékoztatta a feleket arról, hogy az anyagi jogszabályt, annak jelen perre alkalmazhatóságát a felektől és az elsőfokú bíróságtól eltérően értelmezi, melyet a felperes kért figyelembe venni; az alperes erre vonatkozóan a részére engedélyezett határidőben nyilatkozatot nem tett. Erre irányuló kifejezett jogállítás hiányában az irányadó külföldi jog beszerzésére nem volt lehetőség; az ítéltábla a Pp. 384. § (2) bekezdés aa) pontja szerint eljárva megállapította, hogy a felperes eljárásának jogszabályba ütköző volta nem állapítható meg.

[33] Az alperes hivatkozott továbbá arra is, hogy a felperes konkrét munkáltatói utasítás ellenére állította meg a járműszerelvényt a leállósávban; hiszen szóban arra utasította, hogy a legközelebbi benzinkúton vagy biztonságos parkolóban álljon meg ellenőrizni a járművet. Az

alperes e hivatkozását tanú⁴ tanúvallomásával kívánta bizonyítani. A tanú ugyanakkor előadása szerint szakmai vezetőként áll az alperes alkalmazásában, az alperes ügyvezetőjének a házastársa, mindezekre tekintettel elfogulatlannak nem tekinthető. Önmagában ezen tanúvallomás ekként a munkáltatói utasítás tartalmának bizonyítására nem alkalmas.

[34] Az alperes továbbá állította, hogy önmagában a pukkanás egyéb defektre utaló jel hiányában nem indokolta a jármű azonnali leállítását. E körben köztudomású tényként hivatkozott arra, hogy a jármű defektje esetén hanghatás mellett a jármű rázkódása is észlelhető. A Pp. 266. § (2) bekezdése szerint külön bizonyítás nélkül is valónak elfogadható, köztudomású tény az, amelyet az emberek meghatározott csoportja ismer és valónak fogad el; azonban az nem azonos a szakmai ismeretek körével. Míg a személygépjárművek és személygépjárművezetők nagy számára tekintettel köztudomású tény lehet, hogy miként hathat egy defekt a személygépjárműre, addig nem tekinthető általános ismeretnek, hogy az a vontatóból és háromtengelyes szerelvényből álló kamion esetében miként jelentkezik. E körben a felperes és a tanúként meghallgatott tanú⁶ is ellentétes nyilatkozatot tett; a tanú szerint is csupán általában lehet észrevenni a jármű defektjét, részben annak hanghatásából, részben abból, hogy a jármű másként viselkedik. Nem utalt az alperes által köztudomású tényként hivatkozott rázkódásra. Az alperes köztudomású tényre történt hivatkozása ekként nem volt megalapozott.

[35] Annak a megítélése, hogy a felperes által hivatkozott hanghatás indokolta-e a szerelvény azonnali leállítását és a leállósávban való átvizsgálását, vagy azzal a felperes tovább közlekedhetett volna, olyan különleges szakértelmet igényel, amellyel a bíróság nem rendelkezik, ekként a Pp. 300. § (1) bekezdése szerint szakértővel bizonyítható. Az elsőfokú bíróság tájékoztatta az alperest, hogy a Pp. 166.§ (2) bekezdés b) pontja szerinti feltételek teljesülésének igazolása az alperes bizonyítási érdeke, továbbá a Pp. 317. § (1) bekezdés a) pontja alapján felhívta a felek figyelmét arra, hogy közlekedésbiztonsági szakértő bevezetése indokolt; az alperes ennek ellenére nem terjesztett elő szakértő kirendelése iránti indítványt. A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a bizonyítás elmaradásának következményét az alperes köteles viselni.

[36] A már kifejtettek szerint a perben nem volt vitatott, hogy a felperest a kár a munkaviszonya során, munkavégzése közben érte, az alperes pedig nem bizonyította, hogy a kár kizárólag a felperes magatartására vezethető vissza, az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja alapján az alperes nem mentesülhetett kártérítési kötelezettsége alól.

[37] Az alperes az Mt. 167. § (2) bekezdésének felhívása mellett hivatkozott a felperes vétkes közrehatására és kárenyhítési kötelezettségének megsértésére is. Ahogyan az elsőfokú bíróság is helytállóan rögzítette, sérelemdíj esetén kármegosztásnak nincs helye, azonban a károsult esetleges közrehatása a sérelemdíj összegében értékelendő (Kúria Mfv.X.10.154/2020/4. Mfv.X.10.169/2020/4.).

[38] Az Mt. 167. § (2) bekezdés első fordulata szerint nem kell megtéríteni a kár azon részét, amelyet a munkavállaló vétkes - azaz gondatlan vagy szándékos - magatartása okozott. A munkavállaló vétkes magatartása ennek megfelelően csak abban az esetben vezethet vagyoni kár esetén kármegosztáshoz, illetőleg értékelhető a sérelemdíj összegében, ha az a kár mértékére befolyással volt. A Pp. 266. § (1) bekezdése szerint megállapítható tény, hogy a felperes közvetlenül a baleset bekövetkezését követően nem vett igénybe orvosi segítséget, nem bizonyított ugyanakkor, hogy erre az alperes utasította volna. A felperes ezen tényállítását csupán közeli hozzátartozói vallomása támasztotta alá, tanú5 és tanú1 írásbeli vallomása a bizonyítékok közül kirekesztendő volt. Szintén tényként volt megállapítható, hogy a felperes a 2018. június 24. napjára előírt kontroll vizsgálaton nem jelent meg.

[39] A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő aggálytalan szakértői véleménye szerint ugyanakkor kevésbé valószínű, hogy a felperes jelenlegi állapotának kialakulásában az orvos igénybevételének késedelme szerepet játszott, mint ahogyan nagy valószínűséggel nem volt jelentősége sem a kontroll vizsgálat elmulasztásának, sem a fémkivétel időpontjának. Az Mt. 167. § (2) bekezdése körében az alperest terhelte a bizonyítás, a szakértői vélemény alapján azonban nem állapítható meg, hogy az orvosi ellátás későbbi igénybevétele a bekövetkezett egészségkárosodás mértékére kihatott, ennek hiányában a késedelemben megmutatkozó felperesi magatartás a sérelemdíj összegében sem értékelhető.

[40] Az alperes hivatkozott a felperes kárenyhítési kötelezettségének elmulasztására is. E körben az ítéltábla a bizonyítást a Pp. 369. § (4) bekezdése alapján kiegészítette és az alperes indítványára beszerezte a felperes orvosi kezelésével kapcsolatban keletkezett dokumentációt. Ebből megállapítható, hogy habár a felperes részére 2018. június 14. és 2018. július 26. napján is javasolták a sérült végtag tornáját, a felperes a 2018. július 26., 2018. szeptember 28. és 2018. november 13. napján készült ambuláns lapok tanúsága szerint ennek ellenére gyógytornát nem végzett, csupán 2018. november 30. és december 12., valamint 2019. június 24 és augusztus 8. napja között selektív ingeráram kezelést kapott. A felperes a 2022. május 13. napján megtartott tárgyaláson maga is elismerte, hogy gyógytornára nem járt. A gyógytorna és az előírt rehabilitáció elmulasztása ugyanakkor az aggálytalan szakértői vélemény szerint szerepet játszhatott a felperes jelen állapotának kialakulásában. Szakértői módszerekkel ugyan e közrehatás mértékét nem lehet meghatározni, azonban tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a sérelemdíj összegének meghatározása során erre nem volt figyelemmel.

[41] Mind a felperes, mind az alperes sérelmezte az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj összegét, állítva, hogy az nem áll arányban a felperes által elszenvedett vagyoni hátránnyal.

[42] Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá, hogy a sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja. A baleset következtében nem vitathatóan sérült a felperes Ptk. 2:43. § (1) bekezdés a) pontjában nevesített testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi joga, a már kifejtettek szerint az alperes a felperes javára az Mt. 9. § és 166.-167. § alapján sérelemdíj megfizetésére köteles.

[43] A Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján a bíróság a sérelemdíj összegét az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egyösszegben határozza meg. A személyiségi jogsértés kompenzálására alkalmas kárpótlás összegét úgy kell meghatározni, hogy az – az eset összes egyedi körülményét figyelembe véve és mérlegelve – alkalmas legyen arra, hogy a pénzzel nem mérhető hátrányokat más nemű pénzbeli előnyök nyújtásával hozzávetőlegesen kiegyensúlyozza. A bírói becslés korlátja a józan mértéktartás, a hasonló tényállású ügyekben azonos időszakban történt káresetek kapcsán megítélt nem vagyoni kárpótlási összegek, a károsultak közötti indokolatlan különbségtétel elkerülése (34/1992. (VI.1.) AB határozat). Ekként a sérelemdíj összegében nem hagyható figyelmen kívül a személyi sérelem súlya, következményei, a károsodáskor fennálló ár- és értékviszonyok, valamint a bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott döntései.

[44] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegének meghatározása során helytállóan indult ki a szakértő által megállapított egészségkárosodás mértékéből, melyet a szakértő az üzemi balesetből eredően 6%-ban határozott meg. A felperes fellebbezésben hivatkozott 12% az egészségkárosodástól eltérő munkaképesség csökkenés mértéke. Helytállóan vette figyelembe, hogy a szakértői vélemény szerint a felperes életvitele enyhe fokban nehezedett el, az olyan munka elvégzésére, amelyhez a bal kéz teljes ereje szükséges, nem képes, vagy ereje különös megfeszítésével képes.

[45] A felperes az elsőfokú eljárás során ellentétes nyilatkozatot tett arról, hogy a balesetet követően előállt egészségi állapota mindennapi életvitelére mennyiben hat ki, az ítéltábla anyagi pervezetést követően a felperest e körben személyesen hallgatta meg. A felperes mindennapi életvitelének elnehezüléseként hivatkozott arra, hogy az általa gondozott mintegy 120 gyümölcsfa metszését csak részben képes ellátni, e munka elvégzésében fizetett segítségre szorul. Mivel ásní nem képes, a korábban meglévő zöldségeskertjének művelésével felhagyott. Előadása szerint a kaszálást motoros kaszával el tudja végezni, csupán kézi szerszámmal nem, illetve nem tud betonozni, azonban nem vitatta, hogy mintegy 10 éve ilyen munka elvégzésére nem is volt szükség (Mf.6. alatti jegyzőkönyv). A felperes személyes előadásában egyéb olyan tevékenységet nem említett, amelynek ellátására nem képes, sem családi, sem társas kapcsolatainak, szabadidős tevékenységének megváltozását nem állította. Mindezek alapján a balesetből eredően felperes életvitele csupán ki mértékében változott meg.

[46] Figyelembe vette továbbá az ítéltábla, hogy habár a szakértői vélemény a felperes vonatkozásában 12% mértékű munkaképesség csökkenést állapított meg, a felperes a baleset bekövetkezését követően is kamionsofőrként állt alkalmazásban, jelenleg is ekként foglalkoztatják, mivel hűtőkamionon dolgozik, a munkakörébe nem tartozik olyan rakodási feladat (pl. spaniferezés), melyet nem tud elvégezni. Előadása szerint több munkáltatónál is alkalmazásban állt az elmúlt időben, de a munkaviszony megszüntetésére egy esetben sem a balesetből kifolyó munkaképesség csökkenés, hanem egyéb körülmények vezettek.

[47] Az ítéltábla a felperes fellebbezésében előadottak alapján nem találta indokoltnak magasabb összegű sérelemdíj megállapítását. A felperes fellebbezését részben arra alapította, hogy a nagyobb fizikai munkák, mint ásás, fűkaszás elvégzése érdekében kiegészítőre van szüksége, mely jelentős költséggel jár. Állította, hogy havi gyógyszerköltsége a balesetből eredően 6-8000 forint, a balesetből eredő munkaképesség csökkenése miatt kénytelen volt munkahelyet váltani, havi jövedelme 80 000 forinttal csökkent. A felperes ugyanakkor ezen tények egy részére az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott, ekként fellebbezési hivatkozása a Pp. 373. § (2) bekezdésébe ütközik. Az előadottak ugyanakkor a sérelemdíj összegének meghatározása során semmiképpen nem vehetőek figyelembe, mivel a sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő kompenzációja és egyben magánjogi büntetése, kizárólag nem vagyoni jellegű sérelem orvoslására szolgál. Amennyiben a munkavállalót munkaviszonyával összefüggésben vagyoni kár éri (vagyonja ténylegesen csökken, haszna elmarad, vagy a káreseménnyel kapcsolatban költségei merülnek fel), annak megtérítését nem személyiségi jogainak védelme körében, tehát nem az Mt. 9. § szerint alkalmazandó, a Ptk. 2:52. § szerinti sérelemdíjként, hanem az Mt. 166-167. § szerinti vagyoni kártérítésként követelheti. A munkavállaló ennek megfelelően kártérítésként tarthat igényt elmaradt jövedelemre, a házkörüli kiegészítő költségére vagy a felmerült gyógyszerköltségre, vagyoni kártérítési igényt azonban nem terjesztett elő, keresete kizárólag sérelemdíj megfizetésére irányult.

[48] A felperes a fellebbezésében hivatkozott arra is, hogy a bekövetkezett egészségkárosodás pszichésen is megviselte. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése értelmében ugyan a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges, azonban a nem vagyoni hátrány bekövetkezését a felperesnek továbbra is bizonyítania szükséges. A felperes ugyan keresetlevelében is hivatkozott pszichikai egészségkárosodására, azonban a bíróság Pp. 317. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatása ellenére akként nyilatkozott, hogy nem kéri a szakértői bizonyítás elrendelését. A pszichikai egészségkárosodás, mint nem vagyoni hátrány tényének megállapítása a Pp. 300. § (1) bekezdése szerinti szakkérdés, az köztudomású tényként a perbeli esetben nem vehető figyelembe. A Pp. 265. § (1) bekezdésére figyelemmel bizonyítottság hiányában a sérelemdíj összegének meghatározása során pszichikai egészségkárosodást nem lehetett értékelni.

[49] A perben rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése alapján megállapítható vagyoni hátrányokra tekintettel az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj összege nem kirívóan alacsony, hanem – figyelemmel a más ügyben hozott döntésekre is – indokolatlanul magas.

[50] Összehasonlításra alkalmas döntésként vette figyelembe az ítéltábla a Kúria Mfv.X.10.052/2021/5. szám alatti ítéletét, amelyben a bíróság azon munkavállalónak ítelt meg 3 000 000 forint sérelemdíjat, aki a fiatal korában, családalapítás előtt őt ért munkahelyi balesetből eredően 16%-os maradandó egészségkárosodást szenvedett el, járásához mankó igénybevételére szorul, kimutatható pszichikai egészségromlása és társas kapcsolatainak beszűkülése. Az elsőfokú bíróság által megállapított összeggel közel azonos, 1 800 000 forint

összegű sérelemdíj megállapítását az eljáró bíróság abban az esetben tartotta indokoltnak, amikor a munkavállaló 10%-os össz-szervezeti egészségkárosodást szenvedett a vállforgató izom részleges szakadásából következően, mindennapi életvitele közepes fokban korlátozottá vált, egyes teendők – így a tisztálkodás egy részének – ellátására önállóan nem képes, a szakképzettségének megfelelő munkavégzésre alkalmatlan (Mfv.X.10.115/2020/7.). A bíróság jogerős ítéletében 800 000 forintot talált elegendőnek a károsultat ért immateriális hátrány kompenzálására azon esetben, amikor a munkavállaló többszörös bokatorést szenvedett, mely több műtét elvégzését, így fém rögzítés behelyezését, majd eltávolítását tette indokolttá, és fennmaradó fájdalmai miatt 5%-os egészségkárosodása volt megállapítható (Kúria Mfv.X.10.153/2020/4.). Szintén 800 000 forint sérelemdíjat tartott alkalmasnak az immateriális sérelem kompenzálására a bíróság súlyos testi sértésből eredő 10%-os egészségromlást okozó káreseménnyel összefüggésben, mely a korábbi természetes eredetű megbetegedések mellett a károsultat mindennapi önállóságában is korlátozta (SZIT Pf.I.20.335/2017/3.).

[51] Az ítéltábla továbbá a sérelemdíj összegében értékelte, hogy a felperes a Felső-Szabolcsi Kórház Traumatológiai járóbeteg szakellátása során számára a rehabilitáció érdekében előírt gyógytornát nem végezte, amely a szakértői vélemény szerint is hozzájárulhatott jelenlegi végállapotának kialakulásához, ezzel kárenyhítési kötelezettségét megsértette.

[52] Az ítéltábla annak mérlegelésével, hogy a baleset bekövetkezésekor 48 éves felperes életvitele a baleset következtében csak enyhe fokban, elsősorban egyes kiegészítő házkörüli tevékenysége ellátásában nehezült el, balesetből eredő egészségkárosodása csekély, továbbra is gépjárművezetőként áll alkalmazásban – figyelemmel arra is, hogy jelen állapotának kialakulásában saját mulasztása is szerepet játszhatott – a felperest ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására 800 000 forint sérelemdíjat tartott elegendőnek, az elsőfokú bíróság által megállapított összeget ennek megfelelően leszállította.

[53] A felperes pernyertességének aránya ekként 27%, a Pp. 83. § (2) bekezdése szerint a perköltség megtérítéséről ennek megfelelően kellett rendelkezni. Az alperes a perben mindvégig jogi képviselővel járt el, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján részére a pernyertességgel arányosan 110 000 forint összegű ügyvédi munkadíj lenne megállapítható. Figyelembe vette az ítéltábla ugyanakkor, hogy a felperes az elsőfokú eljárás jelentős részében szintén jogi képviselővel járt el, a keresetlevelében kérte ügyvédi munkadíjból álló perköltségének megtérítését is, később sem nyilatkozott akként, hogy ezt már nem kívánja érvényesíteni. Az ítéltábla ezért a felperesi pernyertességgel is arányos ügyvédi munkadíj figyelembevételével, a felperes és alperes javára járó perköltség beszámításával határozta meg a felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét. A pernyertesség arányának megfelelően módosította az alperes által a Pp. 102. § (1) bekezdése szerint megtérítendő le nem rótt illeték és állam által előlegezett költség összegét is.

[54] Az ítéltábla mindezekre tekintettel a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, míg azt meghaladóan helybenhagyta.

[55] A személyesen eljáró felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, míg az alperes fellebbezése részben volt sikeres; az ítéltábla a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes másodfokú perköltségének részbeni megtérítésére. A 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerint megállapítható ügyvédi munkadíj mértékét a 3. § (6) bekezdése szerint mérsékelte az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan, figyelemmel arra, hogy az alperesi jogi képviselő csupán rövid fellebbezést szerkesztett, amelyben nagyobb részt az elsőfokú eljárás során már előadottakat ismételte.

[56] Az ítéltábla a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a pervesztességével arányos fellebbezési illeték megfizetésére, az alperesi fellebbezési illeték fennmaradó részét, és a felperesi fellebbezési illetéket a felperest illető munkavállalói költségkedvezményre figyelemmel a Pp. 525. § (2) bekezdése, 95. § (1) bekezdése és 102. § (6) bekezdése folytán az állam viseli.

Debrecen, 2022. május 13. napján

Dr. Tass Edina s. k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s. k. előadó bíró,
Dr. Paulik Andrea s.k. bíró